הלכה · משנה תורה · מפרשים · לחם משנה · ספר נזיקין

לחם משנה על משנה תורה, הלכות גניבה

רבי אברהם די בוטון

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

לחם משנה על משנה תורה, הלכות גניבה

רבי אברהם די בוטון

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/לחם-משנה-על-משנה-תורה-הלכות-גניבה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 4
הלכה יא 5
הלכה טו 6
פרק ב 6
הלכה א 6
הלכה ב 6
הלכה ז 7
הלכה יא 8
הלכה יב 8
הלכה טז 8
הלכה יז 8
פרק ד 9
הלכה ג 9
הלכה י 10
פרק ה 10
הלכה ג 10
הלכה ו 10
הלכה יא 11
פרק ו 11
הלכה א 11

פרק א

הלכה א

שנאמר לא תגנוב וכו'. אע"ג דבפרק איזהו נשך אמרו לא תגנוב דכתב רחמנא למה לי כלומר נילף גניבה מרבית ואונאה ותירצו לכדתניא לא תגנוב ע"מ למיקט לא תגנוב ע"מ לשלם תשלומי כפל וכו' וא"כ רבינו ז"ל לא הוה ליה למילף גניבה מלא תגנוב דבלאו הכי ידעינן ליה במה מצינו, ואין קפידא בכך דכיון דהשתא איכא קרא דלא תגנוב לדרשה דע"מ למיקט מכ"ש דכייל הא בההוא קרא דאם ע"מ למיקט אסור כ"ש שלא ע"מ לשלם. אך קשה דכתב רבינו ז"ל לקמיה אסור לגנוב כל שהו דין תורה ואסור לגנוב דרך שחוק וכו' דמשמע דהא ע"מ למיקט ליכא ביה אלא איסורא בעלמא אבל לאו ליכא דומיא דכל שהו דהוי איסור ולא לאו דבחדא כיילינהו ודבר זה קשה דכיון דעיקר קרא דלא תגנוב אתי לדרשה דע"מ למיקט א"כ לאו איכא ביה. לכך נראה דרבינו ז"ל סבור כדברי התוס' ז"ל שכתבו שם דהול"ל דלא מצי למילף חדא מתרתי משום דאין מזהירין מן הדין וכיון שכן האי דרשא דדרשינן בלא תגנוב בע"מ למיקט אסמכתא בעלמא היא דעיקר קרא לאגמורי איסור גניבה גופה אתי דלא ילפינן ליה מבניינא כיון דאין מזהירין מן הדין. איברא דקשה קצת דהא אין לוקין על לאו זה משום דנתן להשבון וא"כ לא מקרי אזהרה כיון דלא לקינן עליה דומיא דלאו הניתק לעשה דכתבו התוס' שם דלא מיקרי אזהרה מן הדין גזל משום דניתק לעשה:

הלכה ב

ע"מ להחזיר או ע"מ לשלם. כך כתוב במקצת ספרי רבינו. ור"ל דע"מ להחזיר הדבר בעצמו שגנב או לשלם אם יאבד אותו ובברייתא אמרו ע"מ לשלם כפל כמו שהזכרתי ופירש"י ז"ל שרוצה להנותו ויודע בו שלא יקבל ע"כ. והוי הא רבותא טפי ורבינו ז"ל שלא הזכירו נראה שלא היה לו גירסא זו בברייתא:

הלכה ג

לפיכך ליסטים מזויין שגנב אינו גזלן אלא גנב אע"פ שהבעלים יודעים בשעה שגנב. כן הנוסחא בספרים. ופירוש הדברים הוא כך כיון שאמרנו שהלוקח בחזקה הוא הנקרא גזלן מפני כן הליסטים מזויין כיון שגנב והוא לוקח בחשאי נקרא גנב אע"פ שבידו ליקח בחזקה כיון שהוא לוקח בהחבא ומיטמר מאינשי בתר הפעולה שהוא עושה אזלינן ונקרא גנב אע"פ שהבעלים ראו שגנב. אבל ה"ה ז"ל והראב"ד ז"ל נראה שהם גורסין בדברי רבינו ז"ל בהפך והנוסחא היא כך לפיכך ליסטים מזויין שגנב אינו גנב אלא גזלן

אע"פ שאין הבעלים יודעים בשעה שגנב. ופירוש הדברים הוא דכיון דאמרנו דהלוקח בחזקה נקרא גזלן לפיכך ליסטים מזויין שגנב אע"פ שגנב בהחבא מ"מ נקרא גזלן כיון דאם יעמדו כנגדו הוא לוקח בחזקה ואע"פ שאין הבעלים יודעים בשעה שגנב וא"כ היה ראוי לקרותו גנב כיון שהוא בהחבא מ"מ נקרא גזלן כיון דהוא לוקח בחזקה כשעומדין נגדו. וע"פ נוסחא זו השיג אותו הר"א ז"ל והליץ בעדו ה"ה ז"ל דאילו לגירסת ספרינו נמצאו דברי רבינו ז"ל והר"א ז"ל הכל אחד והתימה מהרב ב"י ז"ל שכתב בסימן שמ"ח בח"מ כנוסחתנו בדברי הרמב"ם ז"ל וכתב עליו שהראב"ד השיגו וה"ה ז"ל הליץ בעדו ולא שת לבו שהיה לו לה"ה ולהר"א ז"ל נוסחא הפוכה משלנו כדכתיבנא:

הלכה יא

היתה הגניבה ביד הגנב וכו'. כתב ה"ה ז"ל ולפ"ז כוונת רבינו כשהיתה מעוברת בשעת גנבה וכו' קשה דכיון שהוא כתב דגנבה וגזלה שהם שוים א"כ ע"כ איירי רבינו ז"ל כאן אפילו שנתעברה אצלו ומכל מקום אית ליה דמשלם את גיזותיה ואת ולדותיה שכן כתב רבינו ז"ל בהל' גזילה פ"ב הרי הגיזות והולדות של בעלים ואע"פ שנתעברה או נטענה ביד הגזלן הואיל ולא נתיאשו הבעלים וכו' וא"כ כיון דבגזלה אית ליה הכי הוא הדין בגנבה דשוים הם ואיך כתב דדוקא בגנבה מעוברת איירי דלכאורה בכל ענין מיירי ובדין השיגו הראב"ד ז"ל דכיון דשבח דנתעברה היה אצלו א"כ שבח שע"ג גזלה של גזלן הוי. ונ"ל דאע"ג דרישא דלישנא דרבינו ז"ל מצי איירי אפי' בשנתעברה אצלו מ"מ כתב ה"ה ז"ל דא"א לומר כן מסיפא דלישניה שכתב ואם אחר יאוש ילדה וגזזה משלם כשעת הגזלה ואי איירי שנתעברה אצלו כיון דלדברי רבינו ז"ל כל השבח שלפני יאוש דנגזל הוי אם כן כל השבח ההוא הוי דנגזל והיה לו לשלם דמי פרה העומדת לילד דהא זה לא נתייאש אלא קודם לידה ואחר עיבור דהכי משמע לישנא דקאמר ואם אחר יאוש ילדה וכו' משמע דהלידה לבד היתה אחר יאוש לא העיבור אלא ודאי דאיירי רבינו ז"ל דהעיבור היה שלא ברשותו וגזלה מעוברת ולכך קאמר דמשלם כשעת הגנבה דהיינו מעוברת שהיתה כן בשעה שנגנבה. ומ"מ קשה על דברי ה"ה שכתב שאין כאן מקום להשגה שהרי יש מקום להשגה דהרי אין לו לשלם אלא דמי פרה העומדת לילד אבל שבח דלידה ודגיזה דגזלן הוי דקנאו בשינוי ואולי דהא לא חשיב ליה לה"ה קושיא משום דרבינו ז"ל לא חשיב גיזה ולידה שינוי בפ"ב מהלכות גזלה וכאן אזיל לטעמיה וזהו שכתב ואין כאן מקום להשגה זו וכמו שיתבאר בפ"ב מהל' גזלה וכו' רמז למ"ש. ומ"מ אני למד מדברי הר"א ז"ל דכשגזלה מעוברת משלם דמי פרה העומדת לילד כמו שהיתה רגע אחד קודם לידה ולא כשעת גנבה אע"פ שקנאה בשינוי לידה ודלא כהרא"ש

שכתב בפסקיו וכן הטור בסימן שי"ד דמשלם כשעת הגנבה ממש משום דקנאו בשינוי דאילו היה הראב"ד ז"ל סובר כן לא היה כותב ואם איתא להא מלתא לא משכחת לה וכו' דמשמע אם איתא להא מלתא דהשבח שנעשה ביד הגזלן הוא של נגזל לא משכחת ליה אלא בכי האי גוונא שגנבה מעוברת משמע דשבח ההוא מיהא הוי דנגזל דהיינו בין עיבור ללידה אבל לא של לידה ממש דקנאו בשינוי דאילו היה סובר כהרא"ש אין כאן שבח שהשביח ביד הגזלן מנגזל כלל דהא אינו משלם אלא כשעת גזלה ממש:

הוציא עליה הוצאה וכו'. ברייתא וסוגיא בפ' מרובה אבל בפ"ה מהל' גזלה כתב כיוצא בזה בד"א בשבח הבא מאליו וכו' כתב שם ה"ה דבר זה נדון מעצמו וכו' משמע דמסברא אית ליה לרבינו הכי ולא מכח סוגיא או ברייתא ולא מצאתי סוגיא מפורשת בכך אלא מה שדחהו בפ' מרובה גבי הא ברייתא דכחושה והשמינה אנא פטימנא ואת שקילת ואין זה ראיה מוכרחת וק"ל:

הלכה טו

ואם רצו הבעלים וכו'. כתב ה"ה ז"ל בפ"ב מהל' גזלה וצ"ע למה לא קנה הגזלה בשינוי מעשה ותירץ אולי בששמו עליו. וקשה דהא כיון דאיכא שינוי מעשה גמור משמע דסגי לחודיה וכמו שאמרו במרובה שינוי מעשה מי איכא למאן דאמר לא קני. ונראה דלא חשיב שינוי מעשה גמור אלא שינוי מעשה זוטא דבעינן שיהא עמו שינוי השם וכמ"ש התוספות בפרק מרובה גבי מ"ש שם דשינוי השם כשינוי מעשה דמי דההוא שינוי השם צריך שיהיה עמו שינוי מעשה זוטא:

פרק ב

הלכה א

לרעהו ולא להקדש. התוס' ז"ל בריש מרובה הקשו דתרי קראי למה לי קרא דרעהו וקרא דוגונב מבית האיש ומדברי רבינו ז"ל שהביא כאן קרא דרעהו ולמטה קרא דוגונב למדתי תירוץ לקושיא זו דאצטריכו תרי קראי דאי מחד ה"א דדוקא קדשים שאינו חייב באחריותן אבל כשחייב באחריותן מקרי רעהו כסברת ר"ש קא משמע לן מיעוטא אחרינא וגונב מבית האיש דאפילו קדשים שחייב באחריותן פטור עליהן ולהכי כתב רבינו ז"ל למטה גבי דינא דבין קדשים וכו' קרא דוגונב מבית האיש וכו':

הלכה ב

אבל העבדים הוקשו לקרקעות וכו'. אע"ג דבריש פרק מרובה אמר השתא דאמרת כל ריבויא הוא כל הני פרטי למה לי חד למעוטי קרקעות וחד למעוטי עבדים וכו' ומשמע

דלא נפיק ליה מהיקשא דעבדים לקרקעות אלא צריך מעוטא אחרינא לעבדים ולא מפיק ליה מכלל ופרט ומ"מ נקט רבינו ז"ל בכי האי גוונא משום דהכי הוי לישנא דברייתא ואחריה נמשך רבינו ז"ל:

הלכה ז

הקדישו הבעלים וכו'. קשה דרבינו ז"ל פסק כאן כר"י דאמר דאין אדם יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו ובפ' מרובה אמרו דההיא דאמרינן גבי כרם רבעי דהצנועים מניחים את המעות ואומרים כל הנלקט מזה מחולל על מעות אלו הוי דלא כר"י דהא הם מקדישין דבר שאינו ברשותם כיון שכבר לקטו אותו ור"י סתמא אחרינא אשכח ופסק דלא כוותיה וא"כ רבינו ז"ל שפסק כאן כר"י איך כתב להההיא דצנועים בפ"ו מהל' מעשר שני ונטע רבעי. וע"ק שכתב שם דההיא דצנועים שאין פודין אותו במחובר דהא משמע מההיא סוגיא דפודין במחובר דהא אמרו שם אלא אימא כל המתלקט ולא דחו אותו בגמרא הא אלא משום דר"י לית ליה ברירה משמע דאי לאו הכי היו אומרים כל המתלקט אע"פ שהיה במחובר וכבר הקשו התוס' ז"ל מתוספתא דמשמע דאין פודין אותו במחובר ותירצו דטעמא דתוספתא משום דבמחובר אין דמיו ידועים מ"מ משמע מסוגיא דמרובה דפודים במחובר. וע"ק למה לא תלה שם הטעם רבינו ז"ל דאין אומרים כל המתלקט משום דאין ברירה דרבינו ז"ל פסק בהל' שמיטה ויובל דאחין שחלקו לקוחין הן ומחזירין זה לזה ביובל משמע דלית ליה ברירה, מיהו לזה י"ל דהוקשה לו כמו שהקשו בתוס' בפ' מרובה דהיה להם לצנועים לחלל כל הכרם בבת אחת במחובר אבל שאר הקושיות קשיא לן. ונראה לתרץ קושיא קמייתא דרבינו ז"ל ראה סתמא דצנועים וההיא סתמא דאין הגונב אחר הגנב וכו' דאשכח ר"י דהוו סתמא אחרינא ודחיקא ליה מלתא לומר דפליגי סתמי אהדדי כמ"ש ר"י ולכך לא ס"ל לרבינו ז"ל בהא כר"י אלא כאביי דאמר שם אי לאו דאמר ר"י צנועים וכו' ה"א צנועים אית להו דר' דוסא וכו' וכתבו שם התוס' ז"ל ולא מן הדין דגזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אין יכולים להקדיש וכו' אלא מחמת תקנה וכן רבא אמר אי לאו דאר"י וכו' ה"א מאן תנא צנועים ר"מ וטעמא משום דלענין אחולי אוקמוה רבנן ברשותיה וכיון שכן לדברי אביי ורבא ל"פ סתמי אהדדי ואע"ג דאין אדם יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו טעמא דצנועים הוא מחמת התקנה או מטעמא דרבא וכיון דלדידהו ל"פ סתמי מסתבר ליה לרבינו ז"ל לפסוק כוותייהו ודלא כר"י בהא מלתא לחודא:

הלכה יא

ובתוך שלשים יום הוכר הגנב וכו'. היינו מאי דשני בפ' מרובה ר"נ כדמקשה ליה רב ששת דאית ליה דמוכר לפני יאוש פטור מההיא ברייתא דמה טביחה שאינה חוזרת כו' תירץ הוא פרט לשהקנה לו לשלשים יום ומפרש רבינו ז"ל דהיינו שהקנה לו לאחר שלשים יום ובתוך הל' הוכר הגנב דכיון דבתוך הל' הוכר הגנב הרי היא חוזרת לבעליה קודם שתחול המכירה ומש"ה אמרו דלא הוי דומיא דטביחה דהרי זאת המכירה חוזרת קודם שתחול לבעליה ולכך פטור עליה אבל לקמן גבי מכרה חוץ מל' יום היינו דכבר עברו השלשים יום ואח"כ הוכר הגנב וחלה המכירה קודם שיכירו לגנב ולכך כתב רבינו לקמן דהיא ספק משום דהוי בעיא דלא איפשיטא והיינו דאיכא בין הכא להתם לפירוש רבינו ז"ל:

הלכה יב

ואם תפס אין מוציאין מידו וכו'. הטור כתב בסי' ש"נ בשם הרא"ש ז"ל דמוציאין וכתב הרב ב"י ז"ל שם דטעמו דאית ליה כדעת הראב"ד ז"ל בהשגות. ואינו דלהר"א ז"ל כל ספיקא דדינא דממון אי תפס לא מפקינן מיניה ולא פליג על רבינו ז"ל בהא אלא משום דהוי קנס כדכתב ה"ה ז"ל אבל הרא"ש ז"ל אזיל לטעמיה דסובר דבכל ספיקא דדינא אפילו דממונא אם תפס מפקינן מיניה וכדכתב הטור בשמו בסוף סי' שפ"ח יע"ש:

הלכה טז

פטור השומר וכו'. יש סעד לפירוש רבינו ז"ל משום דלפירוש קמא דפירש רש"י ז"ל קשה מה שהקשו התוס' ז"ל שם ולפירוש בתרא דקאי נתנו אגנב קשה מה שהקשו שם דאין שליח לדבר עבירה והוצרכו לידחק לתרץ ולפירוש רבינו ז"ל ניחא אלא שמ"מ קשה לפירושו דאמר שם איתמר נמי א"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים והתם הוי פירושו להתחייב השומר במשיכה אפילו לדעת רבינו ז"ל וכמ"ש בפ"ב מהלכות שכירות כדרך שתקנו חכמים משיכה בלקוחות וכו' ופירש שם ה"ה ז"ל כן וא"כ היכי תלי הא בהא דאמרינן לעיל תקנו משיכה בשומרין דהתם איירי להיות השומר גנב לפירוש דרבינו ז"ל ואין הדברים דומים וצ"ע:

הלכה יז

היה העדר ביער וכו'. בפרק מרובה מימרא דרבי אלעזר ראוהו שהטמין ופירשו התוס' ורש"י ז"ל דהגנב עצמו נטמן וטעמייהו דמשום הכי פריך והא לא משך דכיון דהיה סבור דהוא עצמו נטמן והלך שם וטבח והבהמה לא זזה ממקומה לכך פריך הכי אבל לרבינו דמפרש דהטמין לבהמה מנין לו דלא הכיש הבהמה ומשכה להטמינה, ומיהו אין זו

קושיא דאפשר דהנהיגה בקול והטמינה ולכך פריך הכי ותירץ דהכישה במקל אבל הנהגה בקול לא הוי משיכה בשומר אע"ג דקורא לה ובאה הוי קנין לענין בהמה כדכתב רבינו פרק ב' מהלכות מכירה מ"מ הא לא דמיא ויש סעד לפירוש רבינו מ"ש בגמרא וכיון דראוהו גזלן הוא ואם הוא עצמו נטמן אע"פ שראוהו לא הוי גזלן דהרי זה כגנב בפני שנים וכדהוקשה לרש"י ז"ל והוצרך לידחק ולרבינו ניחא דהוא אינו נטמן אלא הבהמה היא הנטמנת ולכך פריך דכיון דהוא אינו נטמן הוא כגזלן ומשני מכל מקום כיון דמטמין הבהמה הוי גנב:

פרק ד

הלכה ג

שכבר יצא הפקדון מיד הבעלים וכו'. קשה דלא היה לו לרבינו לומר אלא משום דקנה בשבועה ראשונה דהיינו סברת ר' חייא בר אבא בפרק הגוזל עצים דס"ל דדוקא בעומדת על אבוסה אבל שלח בה יד קנה ושבועה לא מהניא ליה כלום והביא ראיה מהך דינא דכתב רבינו וס"ל דטעמא משום דקנה בשבועה ראשונה להתחייב באונסין ומאן דדחי ואמרי לה הואיל ויצא וכו' ס"ל דהיכא דשלח בה יד וטעמא דהך דינא לא הוי אלא משום דיצא מידי בעלים וכו' וכיון דרבינו פסק דהיכא דשלח בה יד פטור ה"ל לכתוב כר' חייא בר אבא וה"ה ביקש ליישב דההוא טעמא דשכבר יצאה וכו' לא אתי הפך דינא דהיכא דשלח בה יד פטור דטעמא דשליחות יד פטור הוא מגזירת הכתוב, ועם כל זה לא נתיישב יפה, חדא דרבינו משמע דנתן טעם לשליחות יד משום דקנאו להתחייב באונסין שכ"כ שכיון ששלח יד נתחייב בו וקנאו משמע דטעמא משום דחייב באונסין דנעשה גזלן ולא כדברי ה"ה, ועוד קשה דמי הכניסו בתגר זה להניח הטעם הפשוט שאמר ר' חייא בר אבא משום דקנאו להתחייב באונסין והביא טעם הדחוי שאמר הואיל ויצא מידי בעלים וכו' ויותר היה ראוי לו להביא טעם ר' חייא בר אבא ולעולם לא הוי תיובתא דרבי זירא דרבי זירא לא דחה הדין אלא כוונתו לומר דאי משום הא לא איריא דאיכא טעמא אחרינא, אלא שי"ל בזה דרבינו כיון דראה לר' אלעאי שהביא מימרא דר"י והביא טעמא דשכבר יצא וכו' משמע דקושטא דמלתא הך טעמא עיקר דבשלמא ר' זירא אפשר דלא אמרו אלא בדרך דחייה אבל רבי אלעאי לא אמרו אלא בדרך קושטא דמלתא א"כ ודאי דהך טעמא עיקר ובשליחות יד הוא פטור משום גזירת הכתוב:

הלכה י

שומר שגנב מרשותו כו'. למה שתירץ הרב בעל כ"מ דטוען טענת גנב דפטור לדעת רבינו ז"ל היינו היכא שהניח הפקדון במקומו קשה דבתחלת פרק זה כתב ה"ה מדקדוק לשון רבינו דאם טבח קודם שנשבע פטור אפי' מכפל ואמאי הא לא הניח הפקדון במקומו דכיון דטבחו או מכרו הרי לקחו דרך גנב וא"כ חייב הוא בכפל בד' וה' לדעתו אלא בטוען טענת גנב פטור מכפל וד' וה' קודם שבועה לעולם כדברי ה"ה:

אבל הגונב סלע מכיס חבירו וכו' אם ידעו הבעלים וכו'. קשה דבפרק הגוזל אמרו דכ"ע אית להו דרבי יצחק דאמר רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה מאי לאו בסלע לדעת וכו' ופירש"י אית להו דרבי יצחק והבעלים יודעים בגנבתו שמנו והיא חסרה ולאחר חזרה מנו והיא שלימה וכו' וכיון דרבינו בהלכות גזלה פ' א' כתב שאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה והיינו כר' יצחק א"כ למה כתב כאן אם ידעו הבעלים בגנבתו וכו' וכ"כ אח"כ מנה את כיסו וכו' משמע דעל הסתם לא אמרינן הכי הא ודאי מסתמא ידע בגניבה או בחזרה שמנה בודאי והטור ח"מ בסי' שנ"א כתב דינו של רבינו גבי חפצים ולא גבי מעות והדין עמו כמ"ש דגבי מעות לא שייך לומר אם ידע בגנבתו וכו' וכדכתיבנא דמסתמא ידע אבל לרבינו קשה אלא שיש לחלק דמ"ש בגמ' הוא בכיס אשר על האדם והוא ממשמש בו בכל שעה ורבינו לא איירי אלא בכיס אשר בביתו ובבית גנזיו דלא ממשמש בו בכל שעה ולא ידע ליה ועדיין צ"ע דאינם מתיישבים הדברים לאמיתותם:

פרק ה

הלכה ג

נתייאשו הבעלים וכו'. כתב ה"ה וקצת נראה כן מן ההיא דמרובה דאמר שנתייאשו הבעלים בלוקח. ואין זו ראיה דכבר אמרו שם ולא תימא משום דבעי יאוש ושינוי רשות אלא אפילו שינוי רשות לחודיה נמי קני וכו' אם כן שינוי רשות התם לאו מלתא אבל מ"מ מכיון שאמר ולא תימא משום דבעי יאוש ושינוי רשות דמשמע דאי הוה בעינן יאוש ושינוי רשות הוי מהני אע"ג דהוי שינוי רשות אחר יאוש משום הכי כתב דמוכח קצת כדברי רבינו ז"ל:

הלכה ו

משכן הגנבה וכו'. הרב בעל כ"מ כתב ז"ל וטעמא דמלתא משום דאית לן למימר וכו'. וקשה א"כ לא סמך דעתו על המשכון כיון דלא נקטיה אלא לזכרון דברים וכדאמרינן

בס"פ כל הנשבעים וא"כ איך כתב דכל סמך שלו אינו אלא על המשכון הא בלאו הכי הלוה כיון דמשכון לא שוה והאי דנקטיה לזכרון דברים נקטיה:

הלכה יא

והכל אומרים הללו כליו וספריו של פלוני. בפ' הגוזל אמרו כגון דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודילמא וכו' ודילמא עתיקי וקא טעין חדתי אמר רב כגון דקאמרי הללו כליו וספריו של פלוני וכו', ומדברי התוס' ז"ל שכתבו כלומר כשיצא הקול והם מכירים שהם חדשים משמע דהאי תירוצא דהללו כליו וכו' לא אתא אלא לתרוצי קושיא דדילמא הוו עתיקי אבל לעולם בעינן שיאמר ספר פלוני ופלוני וכ"נ מדברי רש"י שכתב גבי אמר רבא לא שנו אלא בעה"ב העשוי למכור וכו' לא צריך לאהדורי עליו כולי האי פירש שם דלימא ספר פלוני ופלוני משמע דלפי המסקנא בעינן דנימא הכי אבל רבינו מדלא הזכיר ספר פלוני ופלוני משמע דאית ליה דכשתירצו הללו כליו וכו' לא בעינן דנימא ספר פלוני ופלוני והדר ממאי דקאמר ספר פלוני ופלוני וכו'. ומ"ש לא בעי לאהדורי כולי האי פירוש לדעת רבינו ז"ל דלא צריך כלל למאי דאמר רב כגון שהיתה מחתרת חתורה וכו' אלא בשם גנבה בלחוד סגי כפשטא דמתני' ופליגא על הא עם רש"י ז"ל וכמו שמבואר בדברי הרב בעל כ"מ ז"ל ע"ש:

פרק ו

הלכה א

וכן אם רוב אותו הדבר וכו'. כתב ה"ה ז"ל וכ"כ ר"ח בשם רבותיו וכו' כ"כ הטור בהל' גזלה סימן שס"ט בשם ר"ח והתימה מהרב ב"י שכתב שם שלא ידע טעמו והוא מבואר בדברי ה"ה כאן:

אין לוקחין מן הרועים וכו'. ברייתא בפ' הגוזל ומאכיל אמרי אין לוקחין מן הרועים לא גיזין ולא תלושין וכו' אבל לוקחין מהן תפורים ופירש"י ז"ל דאבגדים קאי ותמה הרשב"א ז"ל דפשיטא דקנאן בשינוי וכתב הרב"י בח"מ סי' שנ"ח שמפני שרבינו מפרש כפירוש רש"י ז"ל והדבר פשוט השמיטו. ואני אומר שאינו מספיק דכיון דהוצרכה הברייתא לפרשו לא היה ראוי לרבינו ז"ל שלא להזכירו כיון דהוצרכה הברייתא, אלא שאני אומר שאין זו קושיא על רבינו למה השמיטה דאפילו יפרש כפירוש הרשב"א דלא קאי תפורים אלא אגיזין מ"מ סמך על הכלל שכתב למטה דכל הדברים האלו הולכים אחר מנהג המדינה ומה שהוא דרך בעל הבית להקפיד עליו ודאי שהוא גזל ומפני כן לא הזכיר כמה פרטים שהוזכרו בגמרא כמו גבי גרדי שאין לוקחין ממנו לא אירין ולא

נימין וכו' וכל כיוצא בזה שהוזכר הכל בדברי הטור ז"ל אבל רבינו ז"ל סמך על כלל זה. ועם זה ג"כ נתיישב מה שהקשה ה"ה ז"ל גבי כובס דאמרו בגמ' דאלימי אפי' תרי חוטין אינו נוטל ולא הזכיר רבינו ז"ל דלא הוצרך לכך דסמך על הכלל שנתן כדכתיבנא כמו שסמך על הרבה דברים, והתימה מה"ה ז"ל שכתב לפי שהוא ענין מועט שאין זה מספיק אבל יותר נכון מ"ש דרבינו לא כתב אלא עיקרי הדברים ובענין הפרטים סמך על הכללים וכמ"ש: סליקו להו הלכות גניבה בס"ד